

OPPIKIRJATON FI02 / ÄI04

Sisällysluettelo

OPPIKIRJATON FI02 / ÄI04

Kurssin tekijänoikeudet ja käyttö omalla kurssilla

Etiikka (FI02) ja Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI04) integroituna opetuksena

FI02 & ÄI04

Kurssien yhteiset tehtävät. Katso ohjeet sydämen lamppu-ikoneiden takaa!

Ohjeet: Väittely

Ohjeet: Kirjoitustaidon tehtävä

Ohjeet: Videoprojekti

Kurssipalautteen voit pyytää esim. Padletilla

Taustakuva (luonnos)

Väittelyiden aiheita

Väittelyn aiheita

FI02

Tervetuloa etiikan kurssille!

LOPS 2016 ja LOPS 2021

Opetussuunnitelmat

Kurssin osa-alueet, tuntitehtävät ja materiaalit

Mitä kurssin suorittamiseen kuuluu?

MATERIAALIPANKKI: FI02 materiaalilt ja tuntitehtävät

Ohjeet: Väittely

Ohjeet: Kirjoitustaidon tehtävä / eettinen essee

Linkkejä

Kurssia tukevia linkkejä

Speakersforum

Abitreenit etiikka

Oikean ja väärän teorial, Etiikka.fi

Juha Seppäsen kurssikoonti

Arviointi

FI02 kurssin arviointi

Keskustelu

ÄI04

Tekstit ja vaikuttaminen

LOPS2016 ÄI04 ja LOPS2021 ÄI05

ÄI04 LOPS2016

ÄI05 LOPS2021

Teoriaa ja tehtävät

Teoriaa ja tehtävät

Argumentaatio

Argumentaatio

Argumentaatioanalyysi

Retorisia keinoja

Miten minä voin vaikuttaa?

Huumori vaikuttamisen keinona

Tekstien ideologisuus

Ideologia on

Media ja vaikuttaminen

Linkkejä

Sananvapaus ja sensuuri

Perustuslaki, 12 §

Euroopan ihmisoikeussopimus, 10 artikla

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, 19. artikla

Linkkejä

Viestinnän eettisyys

Median rajat

Some

Viestinnän eettisyys

Mediakritiikki

Live-keskustelua

Lisää informaatiota

Kantaa ottava kaunokirjallisuus, tietokirjallisuus ja elokuva

Kirjallisuustehtävä (videotuotos)

Elokuvatehtävä

Kantaa ottava teksti

Kirjoitustaidon tehtävä

Kirjoitustaidon ylioppilaskoe

Vaikuttava puhe

Puheesta

Maistiaispuheita

Artikkeleita, videoita

Maailma 2030 - Ulkoministeriön globaalikasvatusaineisto kouluille / Maailman suurin oppitunti 2

Väittely

Väittelytehtävä

Väittelyn aiheita

Maailma 2030 - Ulkoministeriön globaalikasvatusaineisto kouluille / Tasa-arvo

Väittelyistä lisää

7 tapaa, joiden avulla voitat väittelyn

Väittelyn 5 virhettä

Kokeet

Lukutaidon harjoitus- ja koetehtäviä

Aineistoja harjoituksiin ja kokeisiin

Lukutaidon ylioppilaskoe

Kurssin arviointi

Arviointi

Linkkejä

Linkkejä

Maailma 2030 - Ulkoministeriön globaalikasvatusaineisto kouluille

How to Start a Speech

Puhetaitoakatemia

ABYZ News Links

Kopiraittilan koulu (tekijänoikeudet)

Julkisen sanan neuvosto

Mediataitokoulu

Mediakasvatusseura

Median lukiodiplomi

ePress

Yle Areena

Elokuvapolku kouluille

Kielitoimiston sanakirja

Kotimaisten kielten keskus

OPPIKIRJATON FI02 / ÄI04

Kurssin tekijänoikeudet ja käyttö omalla kurssilla

Tämä kurssi on lisensoitu CC-BY-SA -lisenssillä.

Lukion integroitu ÄI4- ja FI2-kurssi, jonka tekijät ovat Titta Hietala ja Marita Väisänen Vesannon lukiosta, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/). Perustuu teokseen osoitteessa <https://peda.net/kuopio/lukiot/ok-e/ofa2>

Voit hyödyntää materiaalia kopioimalla sisältöjä (useimpien komponenttien kopiointi on sallittu lukijoille eli **kirjautuneena Peda.nettiin** pääset kopioimaan näitä komponentteja omille kohdesivuille) tai pyytämällä kopio koko kurssista omalle Peda.net -sivullesi (anu.wulff(at)kuopio.fi).

Pdf-kopio koko kurssista (aivan kaikki materiaalit, kuten Linkkilistat ja Palautuskansiot eivät näy pdf-tiedostossa):

Etiikka (FI02) ja Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI04) integroituna opetuksena

Etiikka (FI02) ja Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI04) -kurssit toteutetaan siten, että opiskelijalla on yhden kurssin verran lähiopetusta ja yhden kurssin verran itsenäistä opiskelua. Opintokokonaisuuden voi kuitenkin muokata käytössä olevien resurssien mukaan.

Molempien kurssien teoriaosuudet pidetään lähiopetuksena sekä opiskelijoiden puheenvuorot ja väittelyt samanaikaisopetuksena. Opiskelija suorittaa lisäksi itsenäisesti kummankin oppiaineen sisältämät kurssitehtävät ja palauttaa ne opettajalle sovitulla tavalla. Itsenäiset tehtävät ja kurssien arviointikriteerit löytyvät tämän sivuston alatasoilta FI02 ja ÄI04.

FI02 & ÄI04

Kurssien yhteiset tehtävät. Katso ohjeet sydämen lamppu-ikoneiden takaa!

<https://www.thinglink.com/scene/1227582746356875271>

Ohjeet: Väittely

1. Valitse itseäsi kiinnostava aihe, joka herättää erilaisia mielipiteitä.
2. Tee aiheestasi oppitunnilla toteutettavaan väittelyyn **alustuspuheenvuoro**, jossa esittelet aiheen ja perustelet mielipiteesi mahdollisimman monipuolisesti (ks. argumentoinnin keinot ÄI04-kurssilta). Opettaja jakaa päivämäärät eri väittelyaiheille.
3. **Valmistaudu väittelyyn.** Jokaiseen väittelyyn on nimetty opponetti. Keskusteluun tunnilla osallistuvat kaikki kurssin suorittajat.
4. **Anna palaute** väittelyistä kurssin keskustelualueella.

Ohjeet: Kirjoitustaidon tehtävä

1. Kirjoita teksti, jossa kerrot mielipiteesi jostain itseäsi kiinnostavasta asiasta. Aihe voi olla väittelyaiheesi. Rajaa aiheesi huolellisesti.
2. Muotoile pääväitteesi (teesi) ja perustele sitä mahdollisimman monipuolisesti.
3. Käytä aiheeseen sopiva argumentteja ja valitsemaasi tyyliin sopivia retorisia keinoja.
4. Käytä kirjoituksessasi vähintään kahta lähdettä ja käytä soveltuvaa viittaustekniikkaa (esim. [Jyväskylän yliopiston viittaustekniikka](#)).
5. Kirjoituksen suositeltava pituus on noin 5000 merkkiä.

Ohjeet: Videoprojekti

1. Valitkaa ryhmällemme yksi seuraavista etiikan aihealueista.
 - * Ihmissuhteiden etiikka
 - * Elämän ja kuoleman eettisiä kysymyksiä
 - * Kulttuurien kohtaamisen eettiset haasteet
 - * Ympäristöetiikan kysymyksiä
2. Valitkaa ja lukekaa yksi kauno- tai tietokirjallisuuden teos, joka käsittelee ko. etiikan aihealuetta.
3. Käsikirjoittakaa ja kuvatkaa video, joka esittelee valitun teoksen ja ilmentää aihealueen teorian hallintaa. Videon toteutustapa on vapaa.
4. Palauttakaa video ryhmäpalautuskansioon ja kommentoikaa toisista aihealueista tehtyjä videoita.

Kirjavinkkejä:

[Kaunokirjallisuus.docx](#)

[Tietokirjallisuus.docx](#)

Kurssipalautteen voit pyytää esim. Padletilla

Tähän kenttään opettaja voi upottaa Padlet-seinän tai vastaavan kurssipalautteen saamiseksi.

Taustakuva (luonnos)

0 kommenttia

Väittelyiden aiheita

Väittelyn aiheita

Abortti
Aktiivinen eutanasia laillistettava
Alkoholipolitiikka
Alkoholiverotus
Armeija vapaaehtoiseksi
Doping
Eettinen ruokavalio
Ekologinen jalanjälki
Elokuvien ja pelien ikärajat
Eläinten oikeudet
Eriarvoisuus Suomessa / maailmassa
Eutanasia
Geeniteknologian kehitys
Huume-politiikka Suomessa / maailmalla
Huume-testit pakollisiksi työpaikoilla / kouluissa
Ihmisiä on liikaa maapallolla

Ihmiskokeet / eläinkokeet
Ihmisoikeudet
Ilmastonmuutos
Itsemurha
Julkinen liikenne ilmaiseksi
Kannibalismi
Kauneushanteet
Keinohedelmöitys, kohdunvuokraus
Kestävä kehitys
Kloonaus
Koko maailmassa tulisi noudattaa yhden lapsen politiikkaa
Kuolemanrangaistus
Lasten hankinta
Lasten oikeudet / lapsityövoima
Maapallon varojen jakaantuminen (köyhyys ja rikkaus)
Metsästys
Milloin ihminen on aikuinen?
Mopojen virittäminen
Naisille armeija pakolliseksi
Nuorten kouluaamut myöhäisemmiksi
Ovatko videopelit urheilua?
Pakolaisten asema
Piratismi
Pitäisikö internetiä rajoittaa?
Pitääkö pelien (kuten jääkiekko) sisältämä väkivalta hyväksyä?
Prostituution laillistaminen
Rasismi
Ruoantuotannon ideologia (luomu, lähiruoka, Reilu kauppa)
Sananvapaus
Seksuaalinen häirintä
Suomalaisten suvaitsemattomuus
Suomen tulisi liittyä NATOon
Suomeen pitäisi ottaa lisää turvapaikanhakijoita
Taidetta ei tulisi tukea verovaroin
Tarvitaanko taidekasvatusta koulussa?
Tekeekö teknologian kehitys ihmisistä yksinäisempiä?
Turkistarhaus
Uskonnoista on enemmän hyötyä kuin haittaa
Videopelien vaikutus
Vihapuhe
Ydinvoiman käyttö
[0 kommenttia](#)

FI02

Tervetuloa etiikan kurssille!

Ihminen erottuu muista eläinlajeista tiettyjen ominaisuuksiensa perusteella. Pohdimme, mitä teoistamme seuraa ja millaisia vaikutuksia toiminnallamme on muihin ihmisiin sekä ympäristöömme yleensäkin. Kielemme on käsitteellistä ja rakennamme sen avulla erilaisia tulkintoja todellisuudesta sekä maailmasta, jossa elämme. Toisin sanoen moraalisuus kuuluu ihmisyyteen.

Tällä kurssilla tulet oppimaan sekä sen myötä käyttämään suullisissa ja kirjallisissa esityksissä etiikan perussanastoa. Tutustumme myös keskeisiin moraaliteorioihin ja punnitsemme erilaisia valintoja, tilanteita ja tekoja niiden valossa.

Lisäksi tulet laatimaan valitsemastasi eettisestä aiheesta esseen sekä pitämään alustuksen aiheesta, joka herättää keskustelua ja mielipiteitä. Keskustelemme, pohdimme, väittelemme ja joudumme joskus myös pohdinnoissamme umpikujaan. Siis filosofoimme!

LOPS 2016 ja LOPS 2021

Opetussuunnitelmat

LOPS2016

Etiikka (FI02)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin sekä ympäristöfilosofian perusteisiin
- hahmottaa normatiivisten väitteiden luonteen ja suhteen kuvaileviin väitteisiin sekä osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta
- osaa jäsentää oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla

- osaa perustella moraalien velvoittavuuden ja soveltaa moraalien filosofisia käsite-erotteluja ja johdonmukaista argumentaatiota
- osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein.

Keskeiset sisällöt

- moraalit ja sitä pohtiva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyve-, seuraus-, sopimus-, oikeus- ja velvollisuusetiikan perusteet
- moraalien luonne normijärjestelmänä ja sen ero juridisiin ja tapanormeihin perustuviin järjestelmiin, moraalinen relativismi
- filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat
- eläimiä ja ympäristöä koskevia eettisiä kysymyksiä

LOPS2021

FI02 Etiikka (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin
- osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron
- osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalien velvoittavuutta
- oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla
- osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein
- osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

- moraalien luonne normijärjestelmänä; moraalien, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi
- moraalit tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet
- filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat
- ympäristöä koskevia eettisiä kysymyksiä kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet
- etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet

Kurssin osa-alueet, tuntitehtävät ja materiaalit

Mitä kurssin suorittamiseen kuuluu?

1. Läsnäolo lähiopetuksessa
2. Essee (kirjoitustaidon tehtävä) eettisestä aiheesta
3. Videoprojekti erikseen sovitusta aiheesta / materiaalista (**koskee vain FI02/ÄI04 -yhteiskurssia suorittavia**)
4. Teoriakoe etiikan peruskäsitteistä ja normatiivisen etiikan moraaliteorioista
5. Väittely: oma alustuspuheenvuoro, opponointi ja muihin väittelyihin osallistuminen sekä vertais- ja itsearviointi kurssien yhteisellä verkkokeskustelualueella.

MATERIAALIPANKKI: FI02 materiaalit ja tuntitehtävät

<https://peda.net/id/f7a7b3d5683>

Ohjeet: Väittely

1. **Valitse itseäsi kiinnostava aihe**, joka herättää erilaisia mielipiteitä.
2. Tee aiheestasi väittelyyn **alustuspuheenvuoro**, jossa esittelet aiheen ja perustelet mielipiteesi mahdollisimman monipuolisesti (ks. argumentoinnin keinot esim. ÄI04-kurssilta).
3. **Valmistaudu väittelyyn**. Jokaiseen väittelyyn on nimetty opponentti. Keskusteluun osallistuvat kaikki kurssin suorittajat.
4. **Anna palaute** väittelyistä kurssien yhteisellä keskustelualueella (**koskee vain FI02/ÄI04 -yhteiskurssia suorittavia**)

Ohjeet: Kirjoitustaidon tehtävä / eettinen essee

1. Kirjoita teksti, jossa kerrot mielipiteesi jostain itseäsi kiinnostavasta asiasta. Aihe voi olla väittelyaiheesi. Rajaa aiheesi huolellisesti.
2. Muotoile pääväitteesi (teesi) ja perustele sitä mahdollisimman monipuolisesti.
3. Käytä aiheeseen sopiva argumentteja ja valitsemaasi tyyliin sopivia retorisia keinoja.
4. Käytä kirjoituksessasi vähintään kahta lähdettä ja käytä soveltuvaa viittaustekniikkaa (esim. [Jyväskylän yliopiston viittaustekniikka](#)).
5. Kirjoituksen suositeltava pituus on noin 5000 merkkiä.

6. Palauta tehtävä Peda.netin palautuskansioon (kurssien pääsivulla).

Linkkejä

Kurssia tukevia linkkejä

Speakersforum

Puheiden pitämistä tukevaa materiaalia

Abitreenit etiikka

Tehtäviä etiikan ja arvofilosofian alueelta.

Oikean ja väärän teorial, Etiikka.fi

Moraaliteorioiden kertausta ja lyhyt vertailu.

Juha Seppäsen kurssikoonti

Hyvä kertauspohja koko kurssille.

Arviointi

FI02 kurssin arviointi

1. Läsnäolo oppitunneilla
2. Tunti- ja kotitehtävien suorittaminen
3. Eettinen essee lähteineen
4. Alustus väittelyn / keskustelun avauksessa
5. Pyrkimys osallistua keskusteluihin
6. Teoriakoe koeviikolla

HUOM!

Jos suoritat integroitua (samanaikaisesti tapahtuvaa) kurssia FI02/ÄI04, katso kyseisiin kursseihin vaadittavat tehtävät integroidun kurssin yhteiseltä Peda.net-sivulta (FI02 & ÄI04).

Keskustelu

ÄI04

Tekstit ja vaikuttaminen

Tervetuloa kurssille **Tekstit ja vaikuttaminen**.

Kurssilla:

Luetaan, katsellaan, kerrotaan, kuunnellaan ja analysoidaan erilaisia vaikuttavia tekstejä.

Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä monipuolisesti - puhujana ja kirjoittajana.

Käydään läpi ja sovelletaan vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja.

Pohditaan kirjallisuuden, taiteiden ja median yhteiskunnallista vaikutusta ja merkitystä.

??

??

LOPS2016 ÄI04 ja LOPS2021 ÄI05

ÄI04 LOPS2016

ÄI04 Tekstit ja vaikuttaminen

Opiskelija oppii tarkastelemaan monimuotoisia tekstejä ja niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta erityisesti vaikuttamisen ja osallisuuden näkökulmista. Hän perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- osaa perustella niin kirjoittajana kuin puhujanakin monipuolisesti näkemyksiään
- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja esimerkiksi ideologisista ja eettisistä lähtökohdista
- osaa tarkastella kirjallisuuden, muun taiteen ja median yhteiskunnallista vaikutusta ja kulttuurista merkitystä.

Keskeiset sisällöt

- vaikuttamisen ja argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- vaikuttamisen kielelliset ja visuaaliset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, tiedon- ja tieteenalojen puhetavat ja näkökulmat, tiedonhankinta ja -hallinta, viestinnän eettisyys
- sananvapaus, sensuuri, lähdekritiikki, tekijänoikeudet, mediakritiikki
- kantaa ottavan ja vaikuttavan kauno- ja tietokirjallisuuden keinoja ja lajeja
- argumentointitaidot, kantaa ottavien kirjoitusten ja puheenvuorojen harjoittelu

[0 kommenttia](#)

Äi05 LOPS2021

Äi05 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta
- perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

[0 kommenttia](#)

Teoriaa ja tehtävät

Teoriaa ja tehtävät

- [Argumentaatio](#)
- [Tekstien ideologisuus](#)
- [Media ja vaikuttaminen](#)
- [Kantaa ottava kaunokirjallisuus, tietokirjallisuus ja elokuva](#)
- [Kantaa ottava teksti](#)
- [Vaikuttava puhe](#)
- [Väittely](#)
- [Kokeet](#)

Argumentaatio

Argumentaatio

ARGUMENTAATIO.odp

Kuva: Pixabay (<https://pixabay.com/fi>)

Argumentoinnin harjoitustehtäviä on Kokeet-osiossa.

Argumentaatioanalyysi

Argumentaatioanalyysi

- argumentaatioanalyysi avaa, erittelee, analysoi ja pohtii argumentoivaa eli mielipiteitä esittävää tekstiä
- esitetään tekstin teesi ja eritellään perustelut
- eritellään vaikuttamisen keinot
- esitetään konkreettisia esimerkkejä (havaintoja) päätelmien tueksi
- päätelmät nimetään, luokitellaan, tulkitaan ja kytketään tekstin pääteesiin, kokonaismerkitykseen ja tavoitteeseen
- tehtävässä voidaan myös kysyä, miten hyvin kirjoittaja onnistuu argumentaatioissaan

Kysymyksiä argumentaatioanalyysin tekemisen avuksi:

1. Mikä on tekstin tekstilaji? Mikä on tekstin tavoite? Mikä on tekstin näkökulma?
2. Mikä on tekstin konteksti? Mitä tiedät tekstin kirjoittajasta/puhujasta ja tekstin julkaisuajankohdasta? Liittyykö teksti johonkin julkaisuajankohtanaan aiheesta käytyyn keskusteluun? Millaiselle lukijakunnalle teksti on suunnattu? Mistä sen voi päätellä?

3. Mitä lukijan oletetaan jo tietävän aiheesta? Näkyykö tekstissä oletus lukijan mielipiteestä? Millaisia esioletuksia tekstissä tehdään? Mistä ei kerrota? Mitä ei perustella?
4. Millaista ideologiaa tai maailmankuvaa teksti edustaa? Miten taustaoletukset, arvot ja asenteet näkyvät tekstissä?
5. Mikä on kirjoittajan/puhujan teesi eli pääväite?
6. Millaisiateesiätukevia argumentteja tekstissä esitetään?
7. Mitäargumentointitapoja tekstissä käytetään?Miten argumentit perustellaan? Nimeä argumentointitavat.
8. Miten vastakkaiset väitteet ja näkemykset otetaan tekstissä huomioon? Tehdäänkö tekstissä joitakin myönnytyksiä vastakkaiselle näkökulmalle? Mihin myönnytyksillä pyritään?
9. Argumentaation analyysiin voi kuulua myös tekstin retoristen keinojen tarkastelu: pohditaan siis, millaisilla kielellisillä ja rakenteellisilla valinnoilla tekstin tekijä haluaa vahvistaa argumentaatiotaan.
10. Tehtävänannossa voidaan myös pyytää arvioimaan tekstin argumentaation vakuuttavuutta. Esimerkiksi seuraavia seikkoja voi pohtia:
 - Kuinka riittäviä perustelut ovat?
 - Kuinka luotettavia ovat esimerkiksi tekstin tekijän käyttämät esimerkit, päättelyt, analogiat, auktoriteetit, tilastot jne.?
 - Kuinka kirjoittaja/puhuja onnistuu argumentoinnissaan, kun ottaa huomioon tekstin tavoitteet ja oletetun lukija- tai kuulijakunnan?

Kehnojen argumenttien kuvakirja <https://bookofbadarguments.com/fi/?view=flipbook>

Virheargumentit <http://www.cs.hut.fi/Opinnot/T-93.850/2005/Johdanto/virheet.html>

Välimaa, Riikka 2016. ARGUMENTOINTI JA ARGUMENTOINTIVIRHEET VERKKOKESKUSTELUISSA
<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100533/GRADU-1486120488.pdf?sequence=1>

Retorisia keinoja

Retoriset keinot ovat kielellisiä ja rakenteellisia keinoja, joilla puhuja tai kirjoittaja pyrkii vakuuttavuuteen.

Retorisia keinoja ovat esimerkiksi:

- retoriset kysymykset (*Miten voi olla näin upea sää?*)
- sanavalinnat (*koira, hauva vai rakki*)
- puhuttelut (*Tule sellaisena kuin olet.*)
- vastakkainasettelu (*halpa ja kallis*)
- listaus
- alku- ja loppusointu
- vertaus ja metafora
- personifiointi (*Aurinko hymyilee.*)
- superlatiivit (*Parhaat viedään päältä.*)
- lähentävät pronominit
- sanonnat
- sanaleikit
- sitaatit
- tunteisiin vetoavat sanat (ns. plus- ja miinussanat)
- synonyymit ja samanmerkityksiset sanonnat
- vierassanat
- liioittelu ja kärjistys
- hyperbola eli voimakas liioittelu väärässä mittasuhteessa (*Join kaivon tyhjäksi.*)
- vähättely
- vahvat kieltolauseet
- sanajärjestys
- virkerakenteet
- pilkkaaminen
- huumori ja ironia

- puhuttelu
- määrällistäminen
- kielteisen tuloksen tai tilan kuvailu
- myönteisen lopputuloksen kuvailu
- vaihtoehtojen pois sulkeminen
- huudahdukset ja vetoomukset (*Syökää kanaa!*)
- visiointi (myönteiset tai kielteiset tulevaisuuden kuvat)
- suostuttelumääritelmä (oma mielipide esitetään faktana)
- presuppositio eli piiloväite, joka on tekstissä itsestäänselvyytenä (*Milloin alat syödä terveellisesti?*)

Miten minä voin vaikuttaa?

Ulkoministeriön globaalikasvatusaineisto kouluille:

Miten minä voin vaikuttaa? <https://maailma2030.fi/miten-mina-voin-vaikuttaa/>

Huumori vaikuttamisen keinona

Kuva: Pixabay (<https://pixabay.com/fi>)

huumori (sydämellinen) leikkisyys, kujeellisuus, pila(ilu), leikinlasku; myötätuntoinen suhtautuminen koomisiin elämänilmiöihin; tällaisen suhtautumistavan ilmeneminen taiteessa
burleski kirjallinen tuote, muu taideteos t. kulttuurinen tyylisuunta, joka pyrkii osoittamaan vakavana pidetyn asian naurettavuuden esim. karrikoimalla ja eri tyylilajeja karkeasti sekoittamalla
camp tahalliseen mauttomuuteen, tahalliseen t. tahattomaan absurdiuteen, yliampuvuuteen tms. pohjaava huumori; siihen perustuva kulttuuri

farssi absurdeja tilanteita sisältävä riehakas komedia
ironia epäsuora iva, joka rakentuu sanotun ja puhujan todellisten tarkoitusperien ristiriidalle
komedia kevyt, humoristinen näytelmä, huvinäytelmä
limerikki viisisäkeinen pilailuruno, jonka ensimmäinen säe päättyy tavallisesti paikannimeen ja jonka viimeinen säe sisältää yllättävän, usein kaksimielisen kärjistyksen
musta huumori huumorin, komedian ja satiirin laji, jossa normaalisti vakavina ja traagisina pidettyjä asioita käsitellään humoristisesti tai satiirisesti
parodia kirjallisuuden laji t. tuote, jossa jk yl. tunnettu aihe t. teos tehdään naurunalaiseksi sen ominaispiirteitä ivallisesti mukailemalla, ivamukaelma
pastissi toisen ajan t. taiteilijan tyyliä tahallisesti jäljittelevä (us. parodinen) taideteos
sarkasmi *pureva iva, purevan ivallinen ilmaisu*
satiiri pilkka, iva, sukkela ilkeys, pilkkaruno, -romaanii, -näytelmä tms.
sitcom tilannekomedia (*situation comedy*)
slapstick elokuvissa (ja näytelmissä): kova meno, koheltaminen huumorin lähteenä; pääasiassa tällaista keinonaan käyttävä komedia
stand up esittävän taiteen laji, joka perustuu yleensä sanalliseen huumoriin sekä esiintyjän ja yleisön välittömään vuorovaikutukseen

Lähteitä:

Kielitoimiston sanakirja 2020 <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/>

Kemppi, Jaana 2015. Mistä huumori syntyy? <https://prezi.com/p35loiknthvh/mista-huumori-syntyy/>

Saniainen 2019. Huumorin keinoja. <https://prezi.com/eh2yxfvkmxto/huumorin-keinoja/>

Tekstien ideologisuus

Ideologia on

Ideologia on "kulttuurinen tai sosiaalinen merkkijärjestelmä".

"Ideologia kulttuurisena tai sosiaalisena merkkijärjestelmänä voi olla

arvoista,

ajatuksista,

asenteista,

ideaaleista,

uskomuksista,

opeista ja

moraalisista tai poliittisista näkemyksistä muodostuva tulkinnallinen viitekehys, joka vaikuttaa siihen, miten havaitsemme tai tulkitsemme jotakin asiaa, tilannetta tai tapahtumaa."

Lähde: Tieteen termipankki. <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Semiotiikka:ideologia>

Mattila, Satu 2015. Tekstin ideologisuus. <https://prezi.com/dtrwgdxi-v-/tekstin-ideologisuus/>

Media ja vaikuttaminen

Linkkejä

Mediataitokoulu <https://mediataitokoulu.fi/index.php?lang=fi>

Mediakasvatusseura <https://mediakasvatus.fi/>

Vastuu lukijalla - kenen uutisiin voi luottaa -kurssipaketti
<https://kansanvalistusseura.fi/julkaisu/opinsauna/>

Sananvapaus ja -vastuu <https://journalistiliitto.fi/fi/pelisaannot/sananvapaus/>

Sananvapaus <https://yle.triplet.io/articles/vihapuhe-ja-hairinta-kaventavat-sananvapautta-suomessa>

Mainonnan eettinen neuvosto <https://kauppakamari.fi/lautakunnat/men/>

Minkälainen mainonta saa kassan kilisemään?
<http://www.karkimedia.fi/karkimedia/tutkimuspalvelut/>

Iskulauserekisteri <https://www.markkinointiliitto.fi/mika-on-mark/iskulauserekisteri/>

Kuvanlukutaito <http://kuvanlukutaito.weebly.com/>

Kuva, vaikuttaminen <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2012/10/04/mediataitoja-ylakouluun-ja-lukioon>

Nuorille kuvaajille <http://kelaamo.fi/>

[Lisää arviointi](#)

Sananvapaus ja sensuuri

Perustuslaki, 12 §

"12 §

Sananvapaus ja julkisuus

Jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Lailla voidaan säätää kuvaohjelmia koskevia lasten suojelemiseksi välttämättömiä rajoituksia.

Viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta."

Lähde: Suomen perustuslaki. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Euroopan ihmisoikeussopimus, 10 artikla

"10 artikla**Sananvapaus**

1. Jokaisella on sananvapaus. Tämä oikeus sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta. Tämä artikla ei estä valtioita tekemästä radio-, televisio- ja elokuvayhtiöitä luvanvaraisiksi.

2. Koska näiden vapauksien käyttöön liittyy velvollisuuksia ja vastuuta, se voidaan asettaa sellaisten muodollisuuksien, ehtojen, rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen turvallisuuden, alueellisen koskemattomuuden tai yleisen turvallisuuden vuoksi, epäjärjestyksen tai rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, muiden henkilöiden maineen tai oikeuksien turvaamiseksi, luottamuksellisten tietojen paljastumisen estämiseksi, tai tuomioistuinten arvovalan ja puolueettomuuden varmistamiseksi."

Lähde: Euroopan ihmisoikeussopimus

1999. <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990063>

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, 19. artikla**"19. artikla.**

Jokaisella on oikeus mielipiteen- ja sananvapauteen; tähän sisältyy oikeus häiritsemättä pitää mielipiteensä sekä oikeus rajoista riippumatta hankkia, vastaanottaa ja levittää tietoja kaikkien tiedotusvälineiden kautta."

Lähde: YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus 1948.

<https://ihmisoikeusliitto.fi/ihmisoikeudet/ihmisoikeuksien-julistus/>

Linkkejä

Suomen perustuslaki. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Euroopan ihmisoikeussopimus. <https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990063>

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus

<https://ihmisoikeusliitto.fi/ihmisoikeudet/ihmisoikeuksien-julistus/>

Julkisuuslaki.fi. <http://www.julkisuuslaki.fi/>

Julkisen sanan neuvosto. <http://www.jsn.fi/>

Journalistin ohjeet. http://www.jsn.fi/journalistin_ohjeet/

Viestinnän eettisyys

Median rajat

Sanomalehti opetuksessa -sivuston **Missä kulkevat median rajat?**-osiossa käsitellään videoiden avulla median toimintaan liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Kuva: Pixabay (<https://pixabay.com/fi/images>)

Katsotaan valitut videot ja keskustellaan niiden sisällöistä.

Missä kulkevat median rajat? (<https://sanomalehtiopetuksessa.fi/fi/medianrajat/>)

Käsikirjoitus ja toimitus: Tuomas Kaseva

Kuvaus ja editointi: Cornman Pro/ Veeti Hautanen ja Lauri Karo

Tuotanto: Sanomalehtien Liitto (2018)

Some

Sosiaalisen median ilmiöt

(<https://someilmiot.informaatioverkostot.fi/>) on Aalto-yliopiston Informaatioverkostojen koulutusohjelman kehittämä ilmainen ja kaikille avoin verkkokurssi. Se on suunniteltu lukion äidinkielen soveltavaksi kurssiksi.

Kurssi koostuu seuraavista aihealueista:

1. Mikä sosiaalinen media?
2. Sosiaalisen median ilmiöt
3. Verkkohäiriköinti
4. Filtterikuplia ja algoritmeilla manipulointia
5. Someriipuvuus
6. F-sana: Feministien paikat somessa
7. Totuuden jälkeen

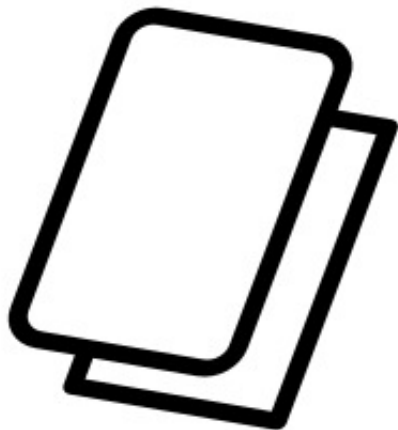
Valitaan yhdessä ryhmän opiskelijoiden kanssa kiinnostavin aihealue ja tehdään siihen liittyvä tehtävä.

PS

Some oli äidinkielen kirjoitustaidon ylioppilaskokeen aiheena syksyllä 2019. Tutustu tehtäviin:

[Kirjoitustaidon yo-koe, syksy 2019](#)

Viestinnän eettisyys

0 kommenttia

Mediakritiikki

Live-keskustelua

Olenko uskonut, kokenut, välittänyt
disinformaatiota,
misinformaatiota,
deepfake-videoita tai
langennut vahvistusharhaan?

Esimerkkejä?

Lisää informaatiota

Vehkoo, Johanna 2019. Valheenpaljastajan käsikirja. Kosmos.

Pörsti, Joonas 2018. Propagandan lumo. Kustannusosakeyhtiö Teos.

Vihma, Antto ym. 2018. Totuuden jälkeen. Kustannusosakeyhtiö Teos.

FaktaBaari. <https://faktabaari.fi/>

SISÄLTÖSEKAANNUKSEN SELVIITYMISOPAS. <https://sisaltosekaannus.fi/>

Disinformaatio ja valemedia.

http://www.koulukino.fi/ckfinder/userfiles/files/Disinformaatio_ja%20_valemedia_26_4.pdf

Valheenpaljastaja. <https://yle.fi/aihe/kategoria/oppiminen/valheenpaljastaja>

MUOKATUN KUVAN LUKUTAITO. <http://kuvanlukutaito.weebly.com/>

Kantaa ottava kaunokirjallisuus, tietokirjallisuus ja elokuva

Kirjallisuustehtävä (videotuotos)

Heti kurssin alussa valitaan luettava teos.

1. Valitkaa ryhmällemme yksi seuraavista etiikan aihealueista.

- * Ihmissuhteiden etiikka
- * Elämän ja kuoleman eettisiä kysymyksiä
- * Kulttuurien kohtaamisen eettiset haasteet
- * Ympäristöetiikan kysymyksiä

2. Valitkaa ja lukekaa yksi kauno- tai tietokirjallisuuden teos, joka käsittelee ko. etiikan aihealuetta.

3. Käsikirjoittakaa ja kuvatkaa video, joka esittelee valitun teoksen ja ilmentää aihealueen teorian hallintaa. Videon toteutustapa on vapaa.

4. Palauttakaa video ryhmäpalautuskansioon ja kommentoikaa toisista aihealueista tehtyjä videoita.

Kirjavinkkejä:

[Kaunokirjallisuus.docx](#)

[Tietokirjallisuus.docx](#)

https://fi.wikisource.org/wiki/Kirjallisuutta_etiikasta

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/04/24/10-kirjaa-jotka-muuttivat-maailmaa>

<http://kirjasto.one/lukudiplomi/index.php?dipl=12>

<https://kirjasaatio.fi/kaunokirjallisuudenfinlandia>

Elokuvatehtävä

Valitse elokuva TAI dokumenttielokuva, joka on vaikuttanut tai pyrkinyt vaikuttamaan ihmisiin (moraaliin, arvoihin, yhteisunnan epäkohtiin, vallankäyttöön, luonnonsuojeluun, suvaitsevaisuuteen, huonompiosaisten auttamiseen, tasa-arvoisuuteen, rauhan saavuttamiseen tms.).

Katso elokuva/dokumenttielokuva ja tee tehtävät A ja B.

A. Tutki ohjaajaa. Kuka hän on? Millainen ideologia ja tavoite hänellä on työssään? Mihin hän pyrkii vaikuttamaan töillään?

B. Analysoi ja arvioi elokuvaa/dokumenttielokuvaa. Mikä on mielestäsi teema tai teesi? Kenelle elokuva on mielestäsi suunnattu? Miten ja millä keinoin elokuva pyrkii vaikuttamaan? Onnistuuko elokuva siinä? Millä keinoin? Perustele.

Elokuvan voit valita vapaasti itse. Ohessa joitakin linkkejä elokuvien jäljille.

Eettisiä ja moraalisia kysymyksiä käsitteleviä elokuvia ja dokumenttielokuvia:

Ethics on Film <https://www.carnegiecouncil.org/education/002/film>

Ethics Movies <http://ethicsonlineireland.weebly.com/ethics-movies.html>

Movies dealing with serious morality or ethical issues <https://www.imdb.com/list/ls028883207/>

100 Socially Conscious films <https://www.imdb.com/list/ls052092190/>

The Ethics Center <https://ethics.org.au/5-movies-that-creepily-foretold-todays-greatest-ethical-dilemmas/>

Top 10 Films That Question Morality <https://www.top10films.co.uk/42353-top-10-films-question-morality/>

Philosophical Films <http://www.philfilms.utm.edu/2/filmlist.htm>

Ethics of Care <https://ethicsofcare.org/reviews/movies/>

Best Foreign Films (of all time) <https://www.imdb.com/list/ls056881942/>

YLE Areena dokumentit <https://areena.yle.fi/tv/ohjelmat/dokumentit>

Kantaa ottava teksti

Kirjoitustaidon tehtävä

1. Kirjoita pohtiva ja kantaa ottava teksti, jossa kerrot mielipiteesi jostain itseäsi kiinnostavasta asiasta. Rajaa näkökulmasi ja aiheesi huolellisesti. Tarkastele aihetta hyödyntämällä tietojasi, näkemyksiäsi ja valitsemiasi lähteitä/aineistoja. Aihe voi olla sama kuin väittelyaiheesi.

2. Muotoile pääväitteesi (teesi) ja perustele sitä mahdollisimman monipuolisesti.
3. Käytä aiheeseen sopiva argumentteja ja valitsemaasi tyyliin sopivia retorisia keinoja.
4. Käytä kirjoituksessasi vähintään kahta lähdettä ja käytä soveltuvaa viittaustekniikkaa (esim. <https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/mutku/opiskelu/seminariohjeet/viittaustekniikka>).
5. Kirjoituksen suositeltava pituus on noin 5000 merkkiä.
6. Palauta tehtäväsi FI02/ÄI4-kurssien yhteiselle pääsivulle.

Kirjoitustaidon ylioppilaskoe

Kirjoitustaidon yo-kokoeen määräykset

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Koekohtaiset/fi_maaraykset_aidinkieli_digitaalinen_koe.pdf

Tällaisella tekstillä äidinkielen kirjoitustaidon yo-kokeesta sai täydet pisteet

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/08/16/tallaisella-tekstilla-aidinkielen-kirjoitustaidon-yo-kokeesta-sai-taydet>

Äidinkielen yo-kokeet (Abitreenit) <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/12/15/yo-kokeet-aidinkieli>

Vaikuttava puhe

Puheesta

Vaikuttava puhe.odp

Kuva: Pixabay (<https://pixabay.com/fi>)

Maistiaisia puheista

TED: Ideas worth spreading <https://www.ted.com/>

Martin Luther King, "I Have a Dream". 2017. <https://www.youtube.com/watch?v=vP4iY1TtS3s>

Charlie Chaplin, The Great Dictator Speech. 2015. https://www.youtube.com/watch?v=-HA8kSdsf_M

Nelson Mandela Speech That Changed The World. 2015. <https://www.youtube.com/watch?v=x0w7EnExt5U>

The Speech that Made Obama President. 2012. <https://www.youtube.com/watch?v=OFPwDe22CoY>

5 Lessons To Live By - Dr. Wayne Dyer. 2018. https://www.youtube.com/watch?v=dOkNkZ_THA

Best Movie Speeches Ever. 2014. https://www.youtube.com/watch?v=_L3TlPg15is

Artikkeleita, videoita

Antti Mustakallio ja Mari K. Niemi: Suomalaisen poliitikon puhe on luettelo asioita, joista yksikään ei jää mieleen – Parempia puheita, kiitos! 2018.

<https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/politiikka/suomalaisen-poliitikon-puhe-on-luettelo-asioita-joista-yksikaan-ei-jaa-mieleen-parempia-puheita-kiitos/>

5 vinkkiä Cicerolta: Näin rakennat vaikuttavan puheen. 2011.

<https://ajattelunammattilainen.fi/2011/02/07/5-vinkkia-cicerolta-nain-rakennat-vaikuttavan->

[puheen/](#)

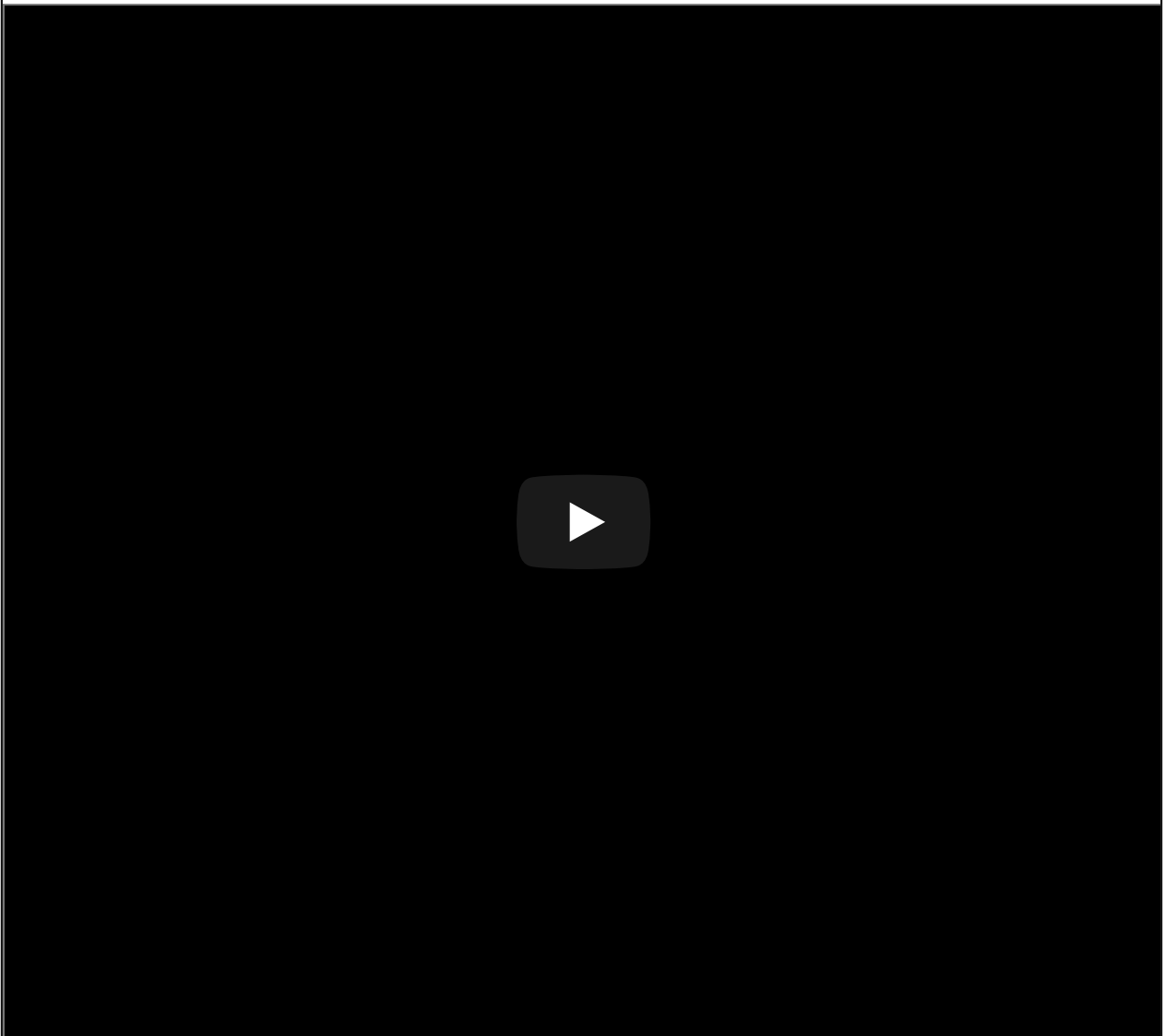
Mona Moisala - Miten rakentaa hyvä ja aivoystävällinen puhe? 2015.

<https://www.youtube.com/watch?v=VXJA6cDGfRg>

Elaines talskola - lär dig konsten att trollbinda publiken. 2017. <https://www.youtube.com/watch?v=ibUfqYYpRyY>

How to Make a Pecha Kucha. 2014. <https://www.youtube.com/watch?v=32WEzM3LFhw>

Maaailma 2030 - Ulkoministeriön globaalikasvatusaineisto kouluille / Maailman suurin oppitunti 2

Väittely

Väittelytehtävä

Väittelyiden toteutus

1. Valitse itseäsi kiinnostava aihe, joka herättää erilaisia mielipiteitä.
2. Tee aiheestasi väittelyyn alustuspuheenvuoro, jossa esittelet aiheen ja perustelet mielipiteesi mahdollisimman monipuolisesti (ks. argumentoinnin keinot).
3. Valmistaudu väittelyyn. Jokaiseen väittelyyn on nimetty opponentti. Keskusteluun osallistuvat kaikki kurssin suorittajat.
4. Anna palaute sovituista väittelyistä kurssin keskustelualueella.
5. Itsearviointi

Väittelyn aiheita

Abortti
Aktiivinen eutanasia laillistettava
Alkoholipolitiikka
Alkoholiverotus
Armeija vapaaehtoiseksi
Doping
Eettinen ruokavalio
Ekologinen jalanjälki
Elokuvien ja pelien ikärajat
Eläinten oikeudet
Eriarvoisuus Suomessa / maailmassa
Eutanasia
Geeniteknologian kehitys
Huumepolitiikka Suomessa / maailmalla
Huumetestit pakollisiksi työpaikoilla / kouluissa
Ihmisiä on liikaa maapallolla
Ihmiskokeet / eläinkokeet
Ihmisoikeudet
Ilmastonmuutos
Itsemurha
Julkinen liikenne ilmaiseksi
Kannibalismi
Kauneusihanteet
Keinohedelmöitys, kohdunvuokraus
Kestävä kehitys
Kloonaus
Koko maailmassa tulisi noudattaa yhden lapsen politiikkaa
Kuolemanrangaistus
Lasten hankinta
Lasten oikeudet / lapsityövoima
Maapallon varojen jakaantuminen (köyhyys ja rikkaus)

Metsästys
Milloin ihminen on aikuinen?
Mopojen virittäminen
Naisille armeija pakolliseksi
Nuorten kouluammut myöhäisemmiksi
Ovatko videopelit urheilua?
Pakolaisten asema
Piratismi
Pitäisikö internetiä rajoittaa?
Pitääkö pelien (kuten jääkiekko) sisältämä väkivalta hyväksyä?
Prostituution laillistaminen
Rasismi
Ruoantuotannon ideologia (luomu, lähiruoka, Reilu kauppa)
Sananvapaus
Seksuaalinen häirintä
Suomalaisten suvaitsemattomuus
Suomen tulisi liittyä NATOon
Suomeen pitäisi ottaa lisää turvapaikanhakijoita
Taidetta ei tulisi tukea verovaroin
Tarvitaanko taidekasvatusta koulussa?
Tekeekö teknologian kehitys ihmisistä yksinäisempiä?
Turkistarhaus
Uskonnoista on enemmän hyötyä kuin haittaa
Videopelien vaikutus
Vihapuhe
Ydinvoiman käyttö

Maailma 2030 - Ulkoministeriön globaalikasvatusaineisto kouluille / Tasa-arvo

Väittelyistä lisää

7 tapaa, joiden avulla voitat väittelyn

Väittelyn 5 virhettä

Kokeet

Lukutaidon harjoitus- ja koetehtäviä

Analysoi keinoja, joilla kirjoittaja rakentaa huumoria tekstissään.

Analysoi, minkä puolesta ja mitä vastaan artikkelin kirjoittaja on.

Analysoi mainoksen kohderyhmää ja keinoja.

Analysoi mainoksen tavoitteita ja keinoja.

Analysoi ja arvioi kolumnin argumentaatiota.
Analysoi ja arvioi kirjoittajan käyttämiä retorisia keinoja.
Analysoi ja arvioi kertomuksellisuuden käyttöä mainoksessa.
Arvioi tekstin sisältöä ja tavoitetta.
Arvioi artikkelikokonaisuuden lähteiden käyttöä.
Arvioi tekstin retoriikkaa.
Arvioi huumorin roolia kolumnissa. Mihin huumorilla pyritään?
Erittele tekstin tavoitetta ja niitä keinoja, joilla tavoitteeseen pyritään.
Erittele liioittelun ja vastakohtaisuuksien käyttöä valitsemisasi teksteissä.
Erittele artikkelikokonaisuuden toimittajan asenteita.
Erittele, millä keinoin kolumnisti tuo näkemyksensä ilmi.
Erittele artikkelikokonaisuutta ja osien tehtävää siinä.
Erittele kirjoittajan käyttämiä huumorin keinoja.
Erittele videon keinoja viestinsä välittämiseksi.
Kirjoita uutisesta kolme erilaista versiota kolmelle keskenään hyvin erilaiselle kohderyhmälle. Mikä muuttuu? Miten ja miksi muuttuu?
Mikä on artikkelin kohderyhmä ja millä keinoilla siihen vaikutetaan?
Mikä on tekstin tavoite ja mistä tämän tavoitteen voi päätellä?
Minkä puolesta ja mitä vastaan kirjailija kirjoittaa? Arvioi myös, kuinka vakuuttava hän on.
Miten ironian käyttö vaikuttaa tekstin tulkintaan? Miten tekstin merkitys muuttuu, jos sitä ei lue ironisena?
Miten mainosvideo käyttää tarinallistamista keinona tavoitteensa saavuttamiseksi?
Miten tekstien arvomaailmat eroavat toisistaan?
Miten tekstin kontekstien ja intertekstuaalisuuden ymmärtäminen auttaa näkemään tekstin tavoitteen?
Mitä liioitteluja, kärjistyksiä tai arvomaailman ilmauksia havaitset tekstissä?
Osoita perustellen kaksi tapaa lukea lehtijuttu.
Pohdi, kumpi on muuttunut tekstin julkaisuajankohdasta enemmän: ilmiöt vai kieli.
Tarkastele, mistä osista sanomalehden tekstikokonaisuus rakentuu ja millaisia tehtäviä eri osilla on kokonaisuudessa.
Tarkastele tekstin argumentaatiota ja arvioi sen vaikuttavuutta.
Vertaile kahden kirjoittajan näkemyksiä aiheesta.
Vertaile ja arvioi mielipidekirjoitusten argumentaatiota.

Aineistoja harjoitukseen ja kokeisiin

Kolumneja:

Kun vedestä tulee myrkyä ja valtiosta vihollinen. 2019. <https://antroblogi.fi/2019/10/vesikriisi-teki-vedesta-myrkkyja-ja-valtiosta-vihollisen/>

Ihmiset ovat somessa todella ihania ja ärsyttäviä. 2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10742305>

Vähemmistöt kärsivät huonosta viestinnästä. 2018. <https://yle.fi/uutiset/3-10512247>

Onko liioittelua olla haluamatta lapsia ilmastokriisin takia? 2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10861592>

Joutaako hoitotyön etiikka roskakoriin? 2019. <https://www.tehylehti.fi/fi/blogit/mainio/joutaako-hoitotyön-etiikka-roskakoriin>

Kuka opettaisi hoivaorganisaatioille etiikkaa? 2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10653403>

Hoitoon vaikka väkisin. 2019. <https://www.apu.fi/artikkelit/johanna-korhonen-hoitoon-vaikka-vakisin>

Evoluutiota ei ole todistettu. 2017. <https://www.pohjalainen.fi/mielipide/kolumnit/kolumni-evoluutiota-ei-ole-todistettu-1.2446217>

Eniten elämässä hävettää kaikki. 2019. <https://www.kaleva.fi/mielipide/kolumnit/eniten-elamassa-havettaa-kaikki/827468/>

Miksi ja milloin menetimme kykymme sanoa "elävää musiikkia"? 2019. <https://yle.fi/uutiset/3-11064119>

Lapsi toi leivän tullessaan, mutta nyt ei taida olla jäljellä leivänmuruakaan. 2019. <https://www.aamulehti.fi/a/79117e1a-7fe7-4222-9147-7a069cc2ace6?c=1537968008884>

Olen suomalainen 2019. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000006238029.html>

Yhteiskunnan syy. 2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10900114>

Artikkeleita:

Kari Uusikylä: Ihmiskoe koululaisilla. 14.11.2019. <https://kariuusikyla.com/>

Greta Thunbergistä on tullut vuodessa ilmastomuutoksen symboli – miksi hän onnistui siinä ja miksi niin monet vihaavat häntä? 25.9.2019. <https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000006251031.html>

Suomalaisen poliitikon puhe on luettelo asioita, joista yksikään ei jää mieleen – Parempia puheita, kiitos! 2018. <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/politiikka/suomalaisen-poliitikon-puhe-on-luettelo-asioita-joista-yksikaan-ei-jaa-mieleen-parempia-puheita-kiitos/>

Anonymiteetti – suojaa vai tunnistusta. 2019. <https://sananvapauteen.fi/artikkeli/2715>

Saamelaisstereotypia elokuvassa. 2018. <https://www.is.fi/tv-ja-elokuvat/art-2000005517803.html>

Stereotypia mainoksessa Britannia. 2019. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006143726.html?share=b123e5a11d196b32943f86768a202220>

Tutkimus: Lähes puolet kansanedustajista tai heidän avustajistaan ollut vihapuheen kohteena tehtäviensä takia. 2019. <https://www.savonsanomat.fi/kotimaa/Tutkimus-L%C3%A4hes-puolet-kansanedustajista-tai-heid%C3%A4n-avustajistaan-ollut-vihapuheen-kohteena-teht%C3%A4viens%C3%A4-takia/1446636>

31 pysäyttävää mainosta, jotka puolustavat eläinten oikeuksia <https://vivas.fi/31-pysayttavaa-mainosta-jotka-puolustavat-elainten-oikeuksia/>

Martin Luther Kingin neljä taistelua – näistä teoista mustien ihmisoikeusliikkeen johtaja tunnetaan. 2018. <https://yle.fi/uutiset/3-10144147>

FBI:n muistio paljastaa Martin Luther Kingin katsoneen naureskellen ystävänsä tekemää raiskausta - FBI:n arkistot paljastavat, että baptistipastorilla oli avioliiton ulkopuolisia suhteita 40 naisen kanssa. 2019. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006119160.html>

Ihmisen haave jäävuorien sulattamisesta juomavedeksi pysyy pinnalla: Idea syntyi jo 1970-luvulla, nyt jäätä halutaan Etelä-Afrikkaan. 2018. <https://www.tekniikkatalous.fi/uutiset/ihmisen-haave-jaavuorien-sulattamisesta-juomavedeksi-pysyy-pinnalla-idea-syntyi-jo-1970-luvulla-nyt-jaata-halutaan-etela-afrikkaan/54228e9a-d436-3ed4-b767-b75867ace60b>

Videoita ja elokuvia (osa linkeistä lakkaa toimimasta kun sisältö sulkeutuu jakajan toimesta):

5 Lessons To Live By - Dr. Wayne Dyer 2018. https://www.youtube.com/watch?v=dOkNkcZ_THA

Olisiko aika erottaa kirkko valtiosta lopullisesti? 2019. <https://areena.yle.fi/1-50096580>

Pitääkö ihmisen saada kuolla silloin kun haluaa? 2019. <https://areena.yle.fi/1-50096582>

Ei sosiaaliselle medialle. 2020. <https://areena.yle.fi/1-50328207>

Propagandan uudet muodot. 2019. <https://areena.yle.fi/tv/ohjelmat/57-6A3zpzWVa?play=1-50092048>

Urheilu tarvitsee oman #metoonsa. 2019. <https://areena.yle.fi/tv/ohjelmat/57-6A3zpzWVa?play=1-50092067>

MASH-UP: Trump's al-Baghdadi Speech & Obama's Bin Laden Speech. 2019. <https://www.youtube.com/watch?v=OsBOWSjOLsE>

Kaksi ruumista rannalla 2019. <https://areena.yle.fi/1-4511943>

Tottumiskysymys 2019. <https://areena.yle.fi/1-4651314>

Lukutaidon ylioppilaskoe

Lukutaidon yo-kokoeen määräykset

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Koekohtaiset/fi_maaraykset_aidinkieli_digitaalinen_koe.pdf

Näin saat hyvistä vastauksesta erinomaisen äidinkielen lukutaidon kokeessa

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/02/28/nain-saat-hyvasta-vastauksesta-erinomaisen-aidinkielen-lukutaidon-kokeessa>

Äidinkielen yo-kokeet (Abitreenit)

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/12/15/yo-kokeet-aidinkieli>

Kurssin arviointi

Arviointi

Kurssin arvosana voidaan muodostaa sovitusti esimerkiksi seuraavista osista:

- Lukutaidon koe
- Kirjoitustaidon tehtävä
- Väittely: oma alustuspuheenvuoro, opponointi ja muihin väittelyihin osallistuminen sekä itsearviointi
- Videoprojekti
- Kurssin muiden tehtävien suorittaminen hyväksytysti

0 kommenttia

Linkkejä

Linkkejä

Maailma 2030 - Ulkoministeriön globaalikasvatusaineisto kouluille

How to Start a Speech

Puhetaitoakatemia

ABYZ News Links

Kopiraattilan koulu (tekijänoikeudet)

Julkisen sanan neuvosto

Mediataitokoulu

0 kommenttia

Mediakasvatusseura

Median lukiodiplomi

ePress

Yle Areena

Elokuvapolku kouluille

Kielitoimiston sanakirja

Kotimaisten kielten keskus